

חינוך לחיים

פרשת חוקת

פעמים הרבה מוצאים אנו הורים ומחנכים שמתלוננים על קושי בגידול וחינוך בניהם ותלמידיהם ולמרות שבהרבה תחומים הם חיים עם הקב"ה באמונה וביטחון ומתחזקים שזהו תפקידם ויעודם בעולם כשמגיע לעולם החינוך הנושא לא ברור להם דיו והם מלאים עם ספיקות והאשמות עצמיים ללא גבול ושיעור.

ופעמים הרבה ספיקות והאשמות העצמיים גורמים להרס כל חלקה טובה. עלינו לדעת כי כמו בכל התחומים יש לכל אחד מצווה לדעת ולהאמין כי הכל משמיים וכדברי חבקוק שהעמידן על אחת 'צדיק באמונתו יחיה' וצריך לדעת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל והכל רק ממנו נתונה ומאת ה' היתה זאת היא נפלאה בעינינו.

כשהאדם חי עם תחושה הזאת כי זהו תפקידו בעולם לגדל דווקא את הבנים והתלמידים האלו שלו לתורה ולמידות טובות כל מסכת החינוך משתנה מכל ההיבטים והצדדים!! כי אם נתן לך הקב"ה את הבנים והתלמידים הללו בוודאי הנך מיועד לכך!! ובוודאי צריך לחשב כל הזמן את דרכיו ולראות כי עושה הוא את עבודתו נכונה ושלא ייצא מכשול מתחת ידיו אבל ח'ו לחיות כל הזמן בחרטה ומצפון רע עם עצמך ואם האשמות עצמיים ההורסים כל חלקה טובה.

וכל זה מרומז בפרשתינו במאור עיניים וז"ל: למשל אמרו בגמ' עושה צדקות בכל עת זה הזן ומפרנס בני ביתו, אם הוא חושב לעבודתו יתברך, דהיינו שחושב כי בהם גם כן חלק אלוהי והקב"ה נתן לי החלקים והריני כגבאי ממונה עליהם לפרנסם, ואם חושב כן הוא עבודה, ואם עושה שלא בדעת, אף שעושה, אינו נחשב לכלום, כמ"ש בגמרא שנים שצלאו פסחיהם וכו' זה שאכלו לשם מצווה נאמר 'צדיקים ילכו בם' וזה שאכלו לשם אכילה גסה נאמר 'ופושעים יכשלו בם'.

וצריך למודעי שכך דרך העולם בחינוך שבא מיגיעה ובקושי גדול עד שאמרו חכמים גדול שכר גידול בנים על הדרך הנכונה והנכונה ואע"פ שצער גידול בנים קשה עד מאוד אפילו הכי אל יתרשל אדם בגידול בניו. וכן מצינו אמר רשב"א נוח לו לאדם לגדל לגיון אחד של זיתים בגליל ואל יגדל תינוק אחד בארץ ישראל. אך זה תפקידנו ויעודינו כאן בעולם להביא בנים ולגדלם בקושי גדול.

וכך בחינוך תלמידים עיקר העבודה והשכר הם בבנים קשים, ועל כך שכרו הרבה מאוד כנא' בפסחים ק"ג 'אמר ר' שלושה מנוחלי העולם הבא... ומגדל בניו לתלמוד תורה. ולכן אם בא לו בקושי ידע שכך דרכה של תורה ולא שח' יוצר מצב שירגיש כאילו שאינו מצליח לו ורק הוא סובל וכד' וידע לקבל את הדברים בצורה של לכתחילה, כך דרכה של תורה חיי צער תחנך!!

וצריך לדעת כי ה' ברא את העולם באופן כזה כי הילד והנער הרבה פעמים זית יפה שנשתבח בו אבל צריך לכותשו להוציא ממנו שמנו.

וכמובא ביש נוחלין 'וזה לדעתי כוונת הפס' 'בניך כשתילי זיתים סביב לשלוחך הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' ירצה, כי עיקר ברכת ירא ה' הוא כשיחשב בניו בעיניו דוגמת זית, מה זית זה אין מוציא שמנו אלא על ידי כתישה כך הוא עושה עם בניו הקטנים, מייסרם בדברים ובשוטים עד שיוציא מהם שמן זית זך, כשמן הזה שהוא צף למעלה, כך הם עולים למעלה במעלות המידות על ידי מוסר האב.

ונסיים בדברי ראשית חכמה בפתיחה לפרק גידול בנים:

יִסֵּר בֶּןךָ ויִנְחָךָ	אֲזִי יִכּוּן תְּמִיד אֲרַחֲךָ
שִׁבֵּט מוֹסֵר אֶל נֶאֱיָסֵר	מִנּוּ חֶסֶר לֵב נִכְחָךָ
רָגַע אוֹתוֹ אֶל נֶאֱתָצוֹב	גַּם לִילָה בּוֹ שִׁים שִׁיחָךָ
אִם אֶל תִּרְפֶּי יָד מִמֶּנּוּ	אֲזִי בּוֹ יִהְיֶה זֶךְ לִקְחָךָ
לִרְאוֹת חִפְצֶיךָ בּוֹ אִם תִּחְפּוֹץ	יִסֵּר בֶּןךָ ויִנְחָךָ

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com